

УДК 070.46:070.482:272 (477.83/86)“1920/1939”

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТЕМАТИКА НА СТОРІНКАХ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ГАЗЕТ ГАЛИЧИНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

Орися ВЕЙ

*Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника,
вул. П. Ковжуна, 8, м. Львів, 79000, Україна, тел.: (032) 297-55-10*

Серед великого розмаїття українських періодичних видань у міжвоєнній Галичині католицька (клерикальна) преса займає важливе місце. Окрім питань, безпосередньо пов'язаних із життям Церкви, у цих часописах регулярно з'являлися статті на суспільно-політичну тематику. Поза висвітленням внутрішньої політики Польської держави католицька преса звертала увагу на міжнародні відносини, ситуацію в міжвоєнній Європі, де зміцнювалися тоталітарні режими (особливу увагу приділяли Німеччині та Радянському Союзу) та соціальні проблеми суспільства (пропагувалася базована на основах християнського світогляду соціальна справедливість). Конкуренція ідеологій (християнський консерватизм проти лібералізму, комунізму та фашизму) також була дуже помітною на сторінках українських католицьких газет, як і питання католицького виховання молоді. У статті розглянуто зміст часописів “Правда” (1927–1939), “Мета” (1931–1939) та “Український Бескид” (1934–1939).

Ключові слова: історія української преси, українська клерикальна преса, преса як історичне джерело, ідеологія християнського консерватизму.

Після Першої світової війни світ поволі поринав у суспільно-політичний хаос. Тисячолітній порядок, вибудований на церковних догмах, почав просякати ліберальними ідеями. У міжвоєнний період українці в Галичині перебували під тиском обставин, які не сприяли повноцінному розвитку української нації, викликали загрозу для її існування. Спроба створення власної держави після Першої світової війни закінчилася для українців поразкою, посилюючи утиски з боку польської влади, поглибилася ідеологічна розрізненість поглядів галицької інтелігенції – це були істотні фактори, які сприяли деморалізації українців.

Перша світова війна, хоч і принесла українському народові велику руїну і нову окупацію, позначилась, однак, у 1920-х рр. динамічним духовним і національним відродженням – і над Дніпром, і над Дністром. Кілька років війни, розвал двох імперій, досвід боротьби за незалежність стали поштовхом до активізації розвитку українського національного життя, культури, науки. Одними з перших, хто знову взявся до праці в Галичині, були богослови та духовні особи. Особливу увагу вони звертали на поширення і популяризацію християнських ідей, а важливим засобом пропаганди стали католицькі часописи.

Преса у 1920–1930-ті рр. була основним інформаційним джерелом: формувала громадську думку, регулювала відносини між різними політичними й ідеологічними угрупованнями, ставши “лінією фронту” у боротьбі за душі і серця людей. Редактор “Нової Зорі” – відомий український журналіст першої половини ХХ ст. Осип Назарук так визначив роль преси у суспільно-політичному й релігійному житті: “Преса – це найбільша провідниця народу [...], найбільший прокуратор і найбільший діяч [...], се найбільша учителька народної маси. Преса має великий вплив на усе життя –

на Церкву, на політику, на штуку, на літературу, на промисел, на всякі бізнеси. А що найважливіше – на виховання майбутніх поколінь – і тим самим на будучність народу”¹.

Поява численних добре фінансованих часописів ліберального спрямування, які намагалися розмити у свідомості суспільства традиційні християнські підвалини, спонукали Апостольський Престол до активної протидії. Традиційна душпастирська діяльність потребувала допомоги світських католиків, особливо інтелігенції, тож у 1921 р. була започаткована Католицька Акція – світське апостольство, провідну роль у якому було відведено саме католицькій пресі. Було створено Генеральний Інститут Католицької Акції, з’явилися нові релігійні видання². Впродовж 1918–1939 рр. у Галичині виходило 25 українських католицьких часописів. Їх матеріали, крім основної функції – виховання суспільства у християнському дусі, сприяли утвердженню національної свідомості українців, висвітлювали події, що розгорталися у Галичині та за її межами після Першої світової війни, під час розбудови нової польської держави, Другої Речі Посполитої, і одночасного становлення українців як нації³.

В Галичині греко-католицька преса займала глибоку нішу, граючи дуже важливу роль у впливі на суспільство, громаду, громадян. Проте ідеї, що вона пропагувала, не завжди були співзвучні з суспільно-політичними запитами того часу, а подекуди йшли всупереч їм. Католицизм як суспільний порядок протиставлявся лібералізму як суспільному хаосу. Католицькі видання були спрямовані на збереження консервативного укладу, на порозуміння між католиками інших обрядів, працювали на зближення з віруючими інших конфесій.

Тематика католицької періодики першої половини ХХ ст. відзначалася різномплановим характером. На її сторінках міститься великий масив фактичного матеріалу з внутрішньоцерковного життя, суспільно-громадської, культурної, мистецької діяльності духовенства, світських католицьких організацій та мирян, взаємин Церкви з державою та політичними партіями тощо.

У міжвоєнний період українська католицька преса завдяки широкій тематиці охоплювала всі верстви населення. Серед католицьких видань були газети та журнали адміністративного, наукового характеру, часописи для інтелігенції, селянства, молоді, дітей. Потреба мати розгалужену мережу католицької преси виникла із суспільно-політичних обставин, в яких опинилися західноукраїнські землі. Загроза для духовної культури українського народу в Галичині йшла не тільки від політичної бездержавності, а й від експансії чинників, які руйнували цю культуру: соціалістичної пропаганди прорадянської орієнтації та ліберальної байдужості частини галицького суспільства аж до руйнування традиційних християнських засад. Наука, література, преса в Галичині розвивалися під цими впливами. Представники духовенства та інтелігенції через греко-католицьку пресу виконували завдання захисту інтересів Церкви й українського суспільства, пропагували християнську систему поглядів на різні справи релігійного, національного, громадського, суспільного і культурного характеру, репрезентуючи католицьку думку в галицькому суспільстві.

¹ Крив’як Б. Роль УГКЦ та її преси в консолідації українського суспільства // *Історія релігій в Україні: праці X-ї міжнародної наукової конференції* (Львів, 16–19 травня 2000 р.). – Львів, 2000. – С. 211.

² Комариця М. *Періодика Західної України 20–30-х рр. ХХ ст.*: матеріали до бібліографії / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2003. – Т. 5. – С. 183–187.

³ Див.: Снічарчук Л. *Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс.* – Львів, 2009. – 416 с.

Серед католицьких видань міжвоєнного періоду, що представляли різні соціальні верстви і були органами тих чи інших духовних чи світських організацій, товариств, партій були часописи “Богословія”, “Нива”, “Нова зоря”, “Дзвони”, “Правда”, “Мета”, “Український Бескид” та багато інших. Саме трьом останнім з названих вище належить першість у систематичному висвітленні тогочасних суспільно-політичних подій з точки зору засад християнської філософії.

У Галичині після Першої світової війни з’явилися нові релігійні видання, зокрема в 1927 р. побачив світ часопис для народу (з 1929 р. – ілюстрований часопис) “Правда”. Газету видавала Українська християнська організація; вона була орієнтована на робітничо-селянські верстви українського населення. УХО була заснована 1925 р., займалася вихованням католицької молоді, боролася за поширенням комуністичних ідей і сектантством, дещо обережною була в своїх оцінках політичних подій, засуджувала філософію націоналізму⁴. Ці питання висвітлювалися на сторінках тижневика. Редакція протистояла тим часописам, “котрі не тільки не приносять ніякого хісна, але надто в застрашуючий спосіб поширюють зло, підкопують суспільний лад, поборюють віру, Св. Церкву й ведуть до повної анархії і зіпсуття [...] кажучи, що борються за волю народу, а спрваджують неволю, вмiсто світла ширять темряву, вмiсто віри й науки, невiру й лож влiплюють у народ”⁵.

Основні політичні події 1920–1930-х рр. у газеті “Правда” відображені через призму католицької спрямованості газети. На сторінках знаходимо відомості про прихід до влади Гітлера, про громадянську війну в Іспанії, простежуємо хроніку італійсько-абіссінської і японсько-китайської воєн, газета уважно слідкувала за боротьбою індійського народу під проводом Магатми Ганді проти англійської влади, змагання українців Галичини за збереження національної ідентичності в Польщі, утворення на Закарпатті Карпатської України (упродовж 1939 р. у часописі функціонувала постійна рубрика “Вістки з Карпатської України”)⁶.

Описуючи події в Німеччині 1930-х рр., “Правда” підкреслювала небезпеку соціал-націоналістських ідей у боротьбі з Христовою Церквою. Прихід до влади Гітлера загострив політичну ситуацію в Європі, привид війни знову виник на обрії. Ще задовго до приходу до влади Гітлера з’явилася замітка без підпису автора “Страхіття майбутньої війни”⁷, у якій ідеться про повітряні маневри в Ліоні. Матеріал подано з відповідною тривоною, яка не була даремною: “Повоєнна Європа прагне миру, але всі її держави чують грозу можливої війни. Друга світова війна прийняла б такі форми, про які нам і в сні не снилося”⁸. І це надруковано у 1930 р.

У газеті зустрічаємо висловлену категоричну позицію католицької Церкви щодо прихильності її до певних тогочасних диктаторських режимів. Відповідаючи на закиди радикального “Громадського Голосу”, у редакційній статті “За Гітлером чи за Сталіном?”, “Правда” вказує, що “Католики справді змагають до того, щоби прийшов інший суспільний лад. Але вони в тім своїм змаганні не потребують іти ні за Гітлером, ні за Муссолінієм, ні за Сталіном, ні за Троцьким. Католики знають, що тільки такий лад буде найліпший, який буде християнський. Зміни мають бути того рода, щоб на світі не було кривди, щоб не було несправедливого розподілу дібр, щоб

⁴ Комариця М. *Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст. ...*

⁵ *Правда*. – 1929. – Чис. 17. – С. 2.

⁶ Комариця М. *Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст. ...*

⁷ *Правда*. – 1930. – Чис. 31. – С. 2–3.

⁸ Там само. – С. 2.

одним словом була християнська справедливість”⁹. У численних замітках також простежуємо розвиток подій в Іспанії 1920–1930-х рр.: життя в країні під диктатурою генерала М. Прімо де Рівери (1923–1930 р.) і повалення його диктатури¹⁰, знищення монархічного ладу і встановлення комуністичного режиму у 1936 р.

Описи нового виду боротьби на шляху до незалежності також мали місце в газеті. Політичний і духовний лідер індусів Магатма Ганді зумів організувати свій народ перед небезпекою втрати ідентичності, спромігся підписати мирну угоду з англійцями, здобувши попервах економічну незалежність через масовий бойкот англійських товарів (“Гіндуські жінки в боротьбі з Англією”): “Як відомо в Індії за почином Ганді ведеться тепер бойкот англійських товарів. Так борються гіндуси проти зверхності Англії над Індіями”¹¹. Це був шлях боротьби, що ґрунтувався на вихованні почуття національної гідності й самоповаги і в подальшому через мирний протест призвів до очікуваного результату.

Дуже гостро “Правда” переймалася подіями в Україні за Збручем. Матеріали про переслідування української культури, розстріли інтелігенції, закриття, пограбування церков, голодомор, про повсякденне життя у “комуністичному раю” друкувалися як під спеціальними рубриками (“Як є на Радянській Україні”, “З того “раю”, що над Збручем” тощо), так і окремими замітками (“Голод на Радянщині”, “Християнство в Радянському Союзі”, “Нова підлота большевиків” тощо)¹². У газеті наголошувалося на необхідності протидії масовій комуністичній агітації в Галичині, боротьби з нею католицької преси. Викликають зацікавлення аналітичні публікації М. Гнетя “К. П. З. У. Хто править галицькою комуною”¹³, “Большевизм шириться між темняками”, “Що несе нам комуна”, “Большевицький «рай»”¹⁴.

У деяких матеріалах патріотичного спрямування (на жаль, вони часто-густо виходили без підписів) проповідувалася ідея монархічного укладу держави. Наприклад, у статті “Незаслужена почесть” про Симона Петлюру йдеться як про одного із “головних гробокопателів української державності”¹⁵, бо “се типова дитина російського революційного руху, для котрої соціальні ідеї висші над національні”. У статті промайнуло протиставлення особі Симона Петлюри особи гетьмана Павла Скоропадського як реального організатора Української Держави. Ця ідея була розгорнута у публікації Льонгіна Цегельського “Чому монархічний лад добрий”¹⁶.

Не оминала “Правда” і болючих суспільних питань. Зокрема, становище робітників у тогочасному суспільстві не раз обговорювалося на шпальтах газети з відповідними коментарями дописувачів. Так, у статті Івана Гладилевича “Робітниче питання й Церква”¹⁷ пояснюється, хто насправді є фальшивими оборонцями бідних, корисною є і його розвідка про погляд папи Лева XIII у 1891 р. на “робітниче питання”. Автор наголошує, що, за словами св. Отця, поділ на бідних і багатих – це хвороба людства, а “коли б люде повірили тоді його (Папи) словам то дуже можливо,

⁹ *Правда*. – 1937. – Чис. 10. – С. 2.

¹⁰ Там само. – 1929. – Чис. 17. – С. 2.

¹¹ Там само. – 1930. – Чис. 41. – С. 6.

¹² Комариця М. *Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст. ...*

¹³ *Правда*. – 1937. – Чис. 10. – С. 2.

¹⁴ Там само. – 1936. – Чис. 35. – С. 2, 3.

¹⁵ Там само. – 1936. – Чис. 20. – С. 3.

¹⁶ Там само. – 1938. – Чис. 2. – С. 3.

¹⁷ Там само. – 1929. – Чис. 25. – С. 3.

що не було б цих страшних війн, ні революцій, котрі ми пережили...»¹⁸. Папа нагадував державним мужам, що «державна одержує владу від Бога, й тому вона обов'язана дбати про добро всього населення»¹⁹.

Протягом свого існування (1927–1939 рр.) газета «Правда» не відступала від висвітлення суспільно-політичних подій з клерикальних позицій. Щоправда, деякі характерні особливості були пов'язані із уподобаннями редакторів. Перший редактор Антін Лотоцький віддавав перевагу цікавим відомостям, часто за рахунок політичних статей. Коли редактором був Пантелеймон Хитра, статті у «Правді» відзначалися більше просвітницьким та повчальним характером. Домінування інформаційних повідомлень стало актуальним у передчутті наближення нової війни, коли редактором був Роман Гайдук (1938–1939 рр.).

У 1931–1939 рр. у Львові виходила раз на тиждень газета «Мета». Вона була пресовим органом Українського католицького союзу. УКС був створений для згуртування і об'єднання всіх українців-католиків на основі принципів оборони католицької віри і моралі в політичному житті, відстоювання соціальної справедливості, розвитку соціального захисту селянства, робітництва, загалом усіх працюючих, а передовсім соціально покривджених. Ці принципи прозвучали у зверненні митрополита Андрея Шептицького до українського народу від 22 жовтня 1930 р., яким розпочинається перше число часопису: «Будемо кріпко держатися й боронити католицької віри та моралі також і в політичному життю [...] Будемо домагатися і відстоювати соціальну справедливість, розбудову соціальної охорони селянства, робітництва, загалом усіх працюючих, а передовсім суспільно покривджених. [...] Всестороннє добро українського народу в християнським розумінню цього слова – це ціль, до якої в політичному життю прямуємо»²⁰.

У «Меті» знаходимо відомості про найактуальніші події 1930-х рр. Систематично функціонували рубрики «Огляд світових подій», «Хроніка». Часто інформаційні матеріали супроводжували публікації аналітичних статей на відповідну тематику. У 1931 р., ще перед приходом до влади А. Гітлера, читаємо у «Кризі в гітлерівському таборі» (стаття без підпису автора), що «положення Гітлера без сумніву важке, але чи той величезний, майже містичний вплив, який мав на маси, змаліє, це сумнівне. Гітлеризм матиме й далі прихильників серед мільйонів безробітних і невдоволених теперішнім політичним положенням Німеччини»²¹. Після приходу до влади Гітлера на закиди щодо особливої уваги українців до німців була висловлена категорична позиція у статті «Германофільство Українців» – «Українці не «орієнтуються» на Німців. Вони хочуть бути підметом історії. [...] ми, Українці. Маємо передусім реальну можливість зірвання німецько-совітського союзу – і даліші німецько-польські напружені взаємини»²².

Привертає увагу стаття «Революція в Іспанії» автора, що підписався ВК (допускаємо, що це Василь Кучабський). Глибоку політичну розвідку про тогочасну Францію «Обличчя нинішньої Франції» того ж автора (ВК) також зустрічаємо на сторінках «Меті». Слушними є думки в публікації «Сумерк новочасної Європи», де йдеться про «поломлення» релігійно-моральних основ суспільства, упадок значення Європи для світу, про американізацію і більшовизм, про потребу духовного відродження»²³. Багато

¹⁸ *Правда*. – 1930. – Чис. 5. – С. 2.

¹⁹ Там само. – 1938. – Чис. 2. – С. 3.

²⁰ *Мета*. – 1931. – Чис. 1. – С. 1.

²¹ Там само. – 1931. – Чис. 5. – С. 19.

²² Там само. – 1933. – Чис. 11. – С. 2.

²³ Там само. – 1931. – Чис. 19. – С. 1, 2.

статей присвячено українсько-польським взаєминам: “Труднощі чи абсурд. Ще з нагоди останньої дискусії на українсько-польські теми”²⁴, “Підсумки і висновки”²⁵, “Автоматична розв'язка чи політичне харакірі?”²⁶, “Баламуте! Бійся Бога!”²⁷. Не оминала увагою газета і питання української національної ідентичності. Відзначимо цікаву статтю о. д-ра Г. Котельника “Католицизм і національна ідея у Словян”, у якій ідеться про ставлення католицької Церкви до національності, про православ'я і націю, про націоналізм і шовінізм²⁸.

Розлога стаття Михайла Галуцинського “Політика й мораль” вийшла у святковому номері до Христового Воскресіння. Завжди актуально звучать такі слова з цієї статті: “далеко ще до моралі в політичному житті, коли партійна приналежність членів не ґрунтується на їх внутрішньому переживанні, яке в свою чергу сягає аж до глибини цілого громадсько-політичного життя”²⁹. Загалом про політику і католицизм чітко висловився митрополит А. Шептицький в статті “Український католицький союз і політика”³⁰.

Багато статей тижневика “Мета” присвячено темі католицького виховання особистості у тоталітарних системах. Відомо, що у Європі після Першої світової тоталітаризм був основою багатьох державних систем. На перше місце у вихованні при такій системі виходить проблема одиниці й спільноти. Питання, як виховувати людину – ради неї самої чи для спільноти – звучало чи не в кожному матеріалі про виховання. Варіант відповіді був, зокрема, у статті Володимира Кузьмовича “Виховна католицька ідея супроти фашизму, гітлеризму та комунізму”, переказ якої під назвою “Католицьке виховання і тоталітарні системи” помістила редакція у 1938 р. Автор наголосив на спільних рисах і відмінностях в цих ідеологічних течіях. Спільне – тоталітарний устрій, “але для фашизму тотальна держава є самоціллю, а для гітлеризму й комунізму вона лише є засобом досягнення цілей, в яких в осередку стоїть у гітлеризму раса, а у комунізму кляса”. Ці політичні уклади “засадничо різняються від католицької виховної системи, яка числиться з людською совістю, як об'єктивно існуючим фактором, що не підлягає зовнішньому тиску й насильству”. Узгодження націоналізму з католицизмом відбувається на тому рівні, де відкидаються “моменти чужих тоталітарних систем”, які не відповідають християнсько-католицькому світогляду³¹.

Соціальні проблеми суспільства – бідність, нерівність, безробіття – обговорювалися в статті “Суспільні питання в Папських енцикліках”³². Ідеальний тип держави (“зв'язаний з найвищими релігійними й моральними засадами”) окреслено в статті “Суспільне питання у Липинського”³³. Біль за “старою, доброю, християнською” Європою, а ще надія на те, що в недалекому майбутньому вона знову займе свою провідну позицію домінують у статті “Чи існує Європа”³⁴.

²⁴ *Мета*. – 1931. – Чис. 24. – С. 1.

²⁵ Там само. – 1932. – Чис. 24. – С. 2–3.

²⁶ Там само. – 1932. – Чис. 36.

²⁷ Там само. – 1933. – Чис. 13. – С. 5.

²⁸ Там само. – 1932. – Чис. 43. – С. 3.

²⁹ Там само. – 1931. – Чис. 5. – С. 7.

³⁰ Там само. – 1932. – Чис. 14. – С. 10.

³¹ Там само. – 1938. – Чис. 4. – С. 7.

³² Там само. – 1938. – Чис. 6. – С. 3.

³³ Там само. – 1938. – Чис. 7. – С. 3.

³⁴ Там само. – 1939. – Чис. 31. – С. 3.

Розмаїття української католицької преси доповнювала газета “Український Бескид”. Часопис, виходив раз на тиждень у Перемишлі у 1934–1939 рр., його видання фінансував єпископ Й. Коциловський. “Український Бескид” стояв на захисті релігійних переконань усіх прихильників Греко-католицької церкви, постійно наголошував на тому, що “найважливішою цариною національної сили” є релігія.

Про ідеологічне спрямування газети свідчить матеріал “Під сим знаменем побідиш”. У статті можна знайти такі твердження: “Без ідеології чоловік є сліпцем – ідеологія це очі чоловіка, що ведуть до наміченої цілі [...]. Поза Церквою нема також і національного спасення”³⁵. Вічну проблему безвідповідальності політиків також порушували на шпальтах тижневика: “Генерал, який довів армію до катастрофи іде на розстріл. А наш політик, нпр. Винниченко, котрий своєю політикою занастив українську державність і долю народу – велів собі виплатити 10 мільонів. Спокійно виїхав з ними за кордон...”. І одночасно подано приклад шляхетності, якої бракує в наш час, очевидно, бракувало і тоді, – це факт “зречення бл. п. Др. Володимиром Охримовичем посольського мандату до віденського парламенту і прилюдна його заява, що він не в силі сповнити завдання посла”³⁶. Постійно діяла рубрика “Що чувати в світі?”, з якої читачі могли довідатися про найостанніші політичні події. Систематично в рубриці писали про події в Радянському Союзі. З боєм і сумом газета слідувала за життям людей у більшовицькій неволі, проте в кожній публікації була присутня надія, що такий лад не може довго існувати.

Особливу увагу приділяли проблемі соціально-економічного занепаду села. Як наголошував сенатор Юліан Павликовський у статті “Положення нашого хліборобства і засади боротьби з лихоліттям села”, “добробут українського народу є тісно зв’язаний з добробутом українського хліборобства”³⁷. Усі міркування та висновки авторів публікацій на схожу тематику не були голосливими і часто супроводжувалися статистичними даними та свідченнями самих селян³⁸.

Враховуючи те, що у 1920–1930-х рр. преса була основним джерелом поширення суспільно-важливої інформації, налагоджена система української католицької преси в Галичині успішно виконувала свою роль. Звичайно, вона інформувала читачів про певні події чи процеси в контексті утвердження ідей віри та християнської моралі, порушувала питання християнського світогляду. На сторінках католицьких часописів обговорювалися важливі суспільно-політичні події, захищалися засади і принципи католицької віри і моралі в політичному і суспільному житті. Читачі цих періодичних видань знаходили на їх сторінках відповіді на питання щодо ставлення Української греко-католицької церкви до тогочасних тоталітарних режимів, зокрема, про нібито толерантне ставлення до нацизму. Засуджувалася філософія українського радикального націоналізму, якій протистояла концепція націоналізму християнського. У багатьох публікаціях проглядається ідея побудови українцями держави на монархічній основі. Нарешті, активно пропагувалася ідея соціальної справедливості, постійно зустрічалися твердження, що християнський уклад суспільства не має нічого спільного з існуючим несправедливим ладом.

³⁵ *Український Бескид*. – 1934. – Чис. 2. – С. 38.

³⁶ Там само. – 1935. – Чис. 37. – С. 1.

³⁷ Там само. – 1934. – Чис. 1.

³⁸ Дроздовська О. *Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст.*: матеріали до бібліографії / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1999. – Т. 2. – С. 268–269.

Список використаної літератури

1. Дроздовська О. Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст.: матеріали до бібліографії / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1999. – Т. 2.
2. Комариця М. Періодика Західної України 20–30-х рр. XX ст.: матеріали до бібліографії / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2003. – Т. 5.
3. Крив'як Б. Роль УГКЦ та її преси в консолідації українського суспільства // Історія релігій в Україні: праці X-ї міжнародної наукової конференції (Львів, 16–19 травня 2000 р.). – Львів, 2000.
4. Мета. – 1931. – Чис. 1, 5, 19, 24; 1932. – Чис. 14, 24, 36, 43; 1933. – Чис. 11, 13; 1938. – Чис. 4, 6, 7; 1939. – Чис. 31.
5. Правда. – 1929. – Чис. 17, 25; 1930. – Чис. 5, 31, 41; 1936. – Чис. 20, 35; 1937. – Чис. 10; 1938. – Чис. 2.
6. Сніцарчук Л. Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс. – Львів, 2009. – 416 с.
7. Український Бескид. – 1934. – Чис. 1, 2; 1935. – Чис. 37.

**SOCIAL AND POLITICAL TOPICS ON THE PAGES
OF UKRAINIAN CATHOLIC NEWSPAPERS
IN HALYCHYNA DURING THE INTERWARPERIOD****Orysia VEY**

*Lviv V. Stefanyk National Scientific Library of Ukraine,
8 P. Kovzhuna Str., Lviv, 79000, Ukraine, tel.: (032) 297-55-10*

Catholic (clerical) press played an important role among the wide variety of Ukrainian periodicals in the interwar Halychyna. In addition to the issues directly related to the activity of the Church, these journals regularly published articles on socio-political topics. The Catholic press not only covered the domestic policy of the Polish state, but also paid attention to the international relations, the situation in the interwar Europe, where the totalitarian regimes were becoming more powerful (special focus was given to Germany and the Soviet Union), and social problems of the society (promoting social justice based on the principles of Christian faith). Competition between ideologies (Christian conservatism versus liberalism, communism, and fascism), as well as the issue of Catholic education of youth, was also covered in the Ukrainian Catholic newspapers. The article analyzes the content of periodicals “Pravda” (1927–1939), “Meta” (1931–1939), and “Ukrainskyi Beskyd” (1934–1939).

Keywords: history of Ukrainian press, Ukrainian clerical press, press as historical source, ideology of Christian conservatism.

Стаття надійшла до редколегії 16.05.2014

Прийнята до друку 28.07.2015